

נתונים על זכאים לדיור ציבורי ולסיוע בשכר דירה

1. מבוא

מסמך זה מוגש לכה"כ יסמין סאקס פרידמן, והוא מציג נתונים על המשפחות הזכאיות לדיור ציבורי ולסיוע בשכר דירה, תוך התמקדות במשפחות ובעולים חדשים.¹

משרד הבינוי והשיכון מעניק סיוע בדיור בשני אופנים עיקריים: זכאות לדירה בשכירות בדיור הציבורי וסיוע בשכר דירה בשוק הפרטי. תנאי הזכאות בכל אחד מהמסלולים הם שונים, אולם ככלל, התנאי הבסיסי לקבלת סיוע בדיור הוא שלא תהיה דירה בבעלותו של מבקש הסיוע, ולא הייתה דירה בבעלותו בעשר השנים שקדמו לבקשה.

מלאי הדירות להשכרה בדיור הציבורי מצומצם מאוד, ויש רשימת המתנה ארוכה של זכאים לדיור שממתינים לקבלת דירה. זכאים לדיור ציבורי שממתינים לקבלת דירה מקבלים סיוע מוגדל בשכר דירה. מאגר הדיור הציבורי מנוהל בפועל על ידי חברות האכלוס, על פי הנחיות המשרד ובפיקוחו.² על מלאי הדירות בדיור הציבורי ועל הפעולות להרחבתו ראו מסמך של מרכז המחקר והמידע: [מגמות במלאי הדיור הציבורי ומצבן של תוכניות הממשלה להגדלתו](#) (2021).

שני שלישים מהדירות הציבוריות הפנויות מוקצים לזכאי משרד הבינוי והשיכון ושליש מוקצה לזכאי משרד העלייה והקליטה. משרד העלייה והקליטה מנהל את תהליך בחינת הזכאות לדיור ציבורי של העולים החדשים.³ עולים חדשים זכאים לסיוע ייחודי בתחום הדיור, הכולל בין השאר סיוע אוטומטי בשכר דירה ללא מבחן הכנסות למשך תקופה מסוימת (המשתנה לפי קבוצות זכאות) וזכאות לדירה בשכירות בדיור הציבורי במשך 15 שנה ממועד העלייה. אזרחים ותיקים (מי שהגיעו לגיל פרישה) עולים, שעלו כאזרחים ותיקים או הפכו לאזרחים ותיקים

משרד הבינוי והשיכון
מעניק סיוע בדיור
בשני אופנים
עיקריים: זכאות
לדירה בשכירות
בדיור הציבורי וסיוע
בשכר דירה בשוק
הפרטי

שני שלישים מהדירות
הציבוריות הפנויות
מוקצים לזכאי משרד
הבינוי והשיכון ושליש
מוקצה לזכאי משרד
העלייה והקליטה.
משרד העלייה
והקליטה מנהל את
תהליך בחינת
הזכאות לדיור ציבורי
של העולים החדשים

¹ רות מנע, מנהלת אגף א' – פרט וחריגים, סגנית מנהל מינהל לסיוע בדיור, משרד הבינוי והשיכון, דוא"ל, 12 באוגוסט 2021; אודיה אלקסלסי, רכזת בכירה – זכאויות לסיוע בדיור, מינהל לסיוע בדיור, משרד הבינוי והשיכון, דוא"ל, 16 באוגוסט 2021.

² משרד הבינוי והשיכון, [סיוע בדיור ציבורי](#), כניסה: 30 בספטמבר 2021; משרד הבינוי והשיכון, [סיוע בשכר דירה](#), כניסה: 30 בספטמבר 2021; מתן שחק, [מגמות במלאי הדיור הציבורי ומצבן של תוכניות הממשלה להגדלתו](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 2 באוגוסט 2021; נתנאל קופראק, [מערך הדיור הציבורי בישראל, נתונים ותנאי זכאות](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 2 בדצמבר 2019.

³ מבקר המדינה, דוח שנתי 70ב', [רכישה ומכירה של דירות הדיור הציבורי](#), 2020.

ב-15 השנים הראשונות בישראל, מטופלים במשרד העלייה והקליטה ללא הגבלת זמן. אזרחים ותיקים (ותיקים בישראל או עולים חדשים) יכולים לקבל זכאות לדירה במתחמים ייעודיים לגיל הזהב.⁴

במסמך זה יוצגו נתונים על דירות בדיור הציבורי ובמתחמים לגיל הזהב, לפי יישובים; על ותיקים ועולים הממתינים לדירה בדיור הציבורי ומקבלים סיוע מוגדל בשכר דירה; וכן על משפחות ותיקים ועולים השוכרות דירה בשוק הפרטי ומקבלות סיוע בשכר דירה. במסמך ייעשה שימוש במונחים ותיקים לציון זכאי משרד הבינוי והשיכון, עולים לציון זכאי משרד העלייה והקליטה, ואזרחים ותיקים לציון מי שהגיעו לגיל פרישה.

מרכז המחקר והמידע של הכנסת פנה אל משרד הבינוי והשיכון ואל משרד העלייה והקליטה לקבלת הנתונים הרלוונטיים. שני המשרדים העבירו חלק מן הנתונים, ומסרו שמורכבות הבקשה ומחסור בכוח אדם עיכבו את הכנת הנתונים.

מסמך זה מצטרף למסמכים קודמים שנכתבו בנושא במרכז המחקר והמידע, ובהם, נוסף על המסמך הנזכר לעיל על מגמות במלאי הדיור הציבורי, מסמכים אלה: מעריך הדיור הציבורי בישראל, נתונים ותנאי זכאות (2019); סיוע במגורים בשכירות ובדיור ציבורי למשפחות ולזוגות צעירים (2016); נתונים על מקבלי מענקי סיוע בשכר דירה ממשרד הבינוי והשיכון (2014).

2. זכאים לדיור ציבורי – נתוני משרד הבינוי והשיכון ומשרד העלייה והקליטה

אחד מערוצי הסיוע בדיור שהמדינה מעניקה הוא זכאות לשכירת דירה בדיור הציבורי, הניתנת על פי כמה קריטריונים.⁵ על פי נתוני משרד השיכון שהוצגו בוועדת הכלכלה של הכנסת, **נכון לאוגוסט 2021 היו במלאי הדיור הציבורי כ-52,000 דירות, ובהן התגוררו כ-122,000 דיירים** (לא כולל בתי גיל הזהב).⁶ **כמו כן, היו כ-5,700 משקי בית זכאים של משרד הבינוי והשיכון שהמתינו לדיור ציבורי**, מהם 4,300 זכאים הממתינים לדירה ראשונה בדיור הציבורי, ו-1,400 דיירי הדיור הציבורי הממתינים להחלפת דירה.⁷ **על פי נתוני משרד העלייה והקליטה,**

⁴ יוליה אוספובט-גורביץ, יועצת מנכ"ל, משרד העלייה והקליטה, דוא"ל, 3 באוקטובר 2021; משרד העלייה והקליטה, דיור ציבורי, כניסה: 30 בספטמבר 2021; מתן שחק, מגמות במלאי הדיור הציבורי ומצבן של תוכניות הממשלה להגדלתו, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 2 באוגוסט 2021; נתנאל קופראק, מעריך הדיור הציבורי בישראל, נתונים ותנאי זכאות, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 2 בדצמבר 2019.

⁵ לפירוט הקריטריונים: משרד הבינוי והשיכון, המדריך לקבלת סיוע בדיור הציבורי, זכאות לדירה בשכירות בדיור הציבורי, עודכן: 11 באפריל 2021, כניסה: 3 באוקטובר 2021. ראו גם: נתנאל קופראק, מעריך הדיור הציבורי בישראל, נתונים ותנאי זכאות, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 2 בדצמבר 2019.

⁶ נתנאל לפידות, הממונה על אגף נכסים וחברות במשרד הבינוי והשיכון: הכנסת ה-24, ועדת הכלכלה, פרוטוקול מס' 8, הדיור הציבורי בישראל, 3 באוגוסט 2021.

⁷ שם.

נכון לאוגוסט 2021,
היו במלאי הדיור
הציבורי כ-52,000
דירות, ובהן התגוררו
כ-122,000 דיירים

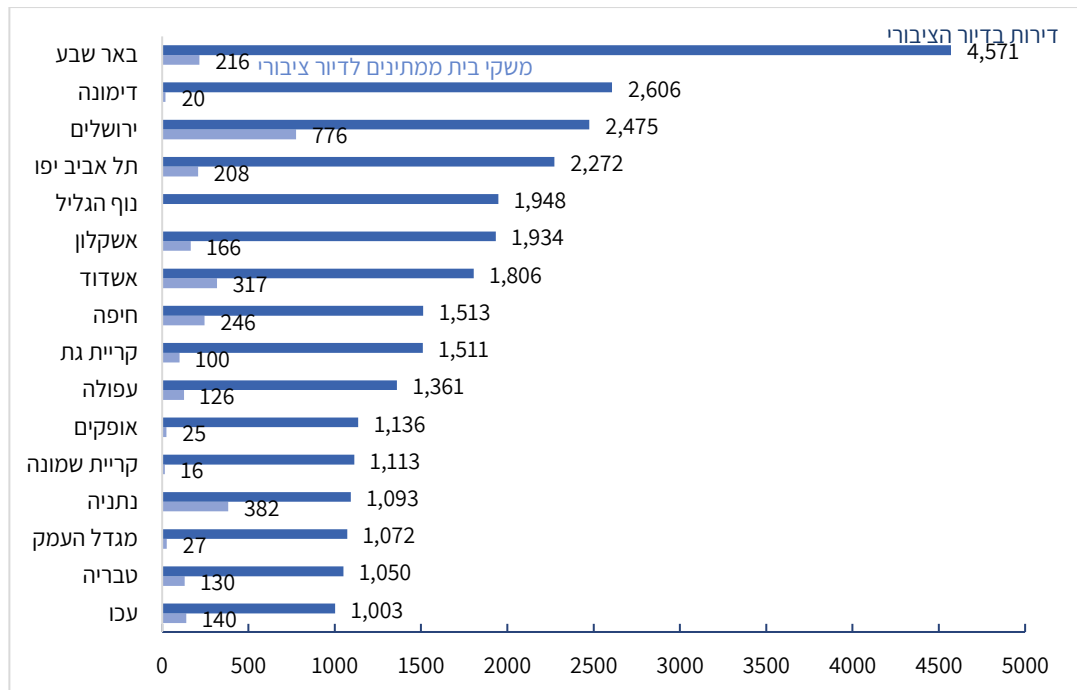
נכון לאוגוסט 2021,
כ-5,700 משקי בית
זכאים של משרד
הבינוי והשיכון המתינו
לדיור ציבורי. נוסף
עליהם היו כ-5,865
משקי בית זכאים של
משרד העלייה
והקליטה ועוד
19,272 אזרחים
ותיקים זכאי משרד
העלייה והקליטה
המתינו לדיור ציבורי

נכון לאוגוסט 2021 היו 5,865 משקי בית זכאים של המשרד, ועוד 19,272 זכאים אזרחים ותיקים, שהמתינו לדיוור ציבורי.

מרכז המחקר והמידע של הכנסת ביקש ממשרד השיכון נתונים עדכניים לגבי דירות בדיוור הציבורי וממתנינים לדיוור הציבורי בפילוח לפי יישובים, אולם אלה לא הועברו. להלן מפורטים נתונים שהועברו בעבר על ידי המשרד, הנכונים לסוף שנת 2020. יצוין כי הפער במספר הזכאים בין סוף שנת 2020 ואוגוסט 2021 הוא זניח.

בתרשים 1 מוצגים נתונים על מספר הדירות בדיוור הציבורי ביישובים שבהם יש יותר מ-1,000 דירות בדיוור הציבורי ועל מספר משקי הבית הממתנינים לדיוור הציבורי ביישובים אלה (הן ממתנינים לדירה ראשונה והן ממתנינים להחלפת דירה).⁸ לרשימה מלאה של דירות הדיוור הציבורי והממתנינים לדיוור הציבורי לפי יישובים, ראו בנספח. על אף בקשתנו, ממשרד העלייה והקליטה וממשרד הבינוי והשיכון לא התקבלו נתונים על מספר העולים המתגוררים כעת בדירות בדיוור הציבורי.

תרשים 1: דירות בדיוור הציבורי לפי יישובים (שבהם יותר מ-1,000 דירות בדיוור הציבורי), ומשקי בית הממתנינים לדיוור הציבורי ביישובים אלה, סוף 2020⁹

לפי התרשים, היישובים שבהם יותר מ-1,000 דירות בדיוור הציבורי הם ערים גדולות שבהן יותר מ-100,000 תושבים, כמו באר שבע, ירושלים, תל אביב-יפו, אשקלון, אשדוד, חיפה

היישובים שבהם יותר מ-1,000 דירות בדיוור הציבורי הם ערים גדולות שבהן יותר מ-100,000 תושבים, או ערים קטנות יותר בפריפריה

בקרב יישובים אלה, היישובים שבהם יש שיעור גבוה של ממתנינים ביחס למספר הדירות בדיוור הציבורי הם נתניה (35%), ירושלים (31%), אשדוד (18%), חיפה (14%), עכו (14%) וטבריה (12%)

⁸ נתנאל לפידות, הממונה על אגף נכסים וחברות במשרד הבינוי והשיכון, דוא"ל, 23 בפברואר 2021; מתן שחק, [מגמות במלאי הדיוור הציבורי ומצבן של תוכניות הממשלה להגדלתו](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 2 באוגוסט 2021.

⁹ נתנאל לפידות, הממונה על אגף נכסים וחברות במשרד הבינוי והשיכון, דוא"ל, 23 בפברואר 2021.

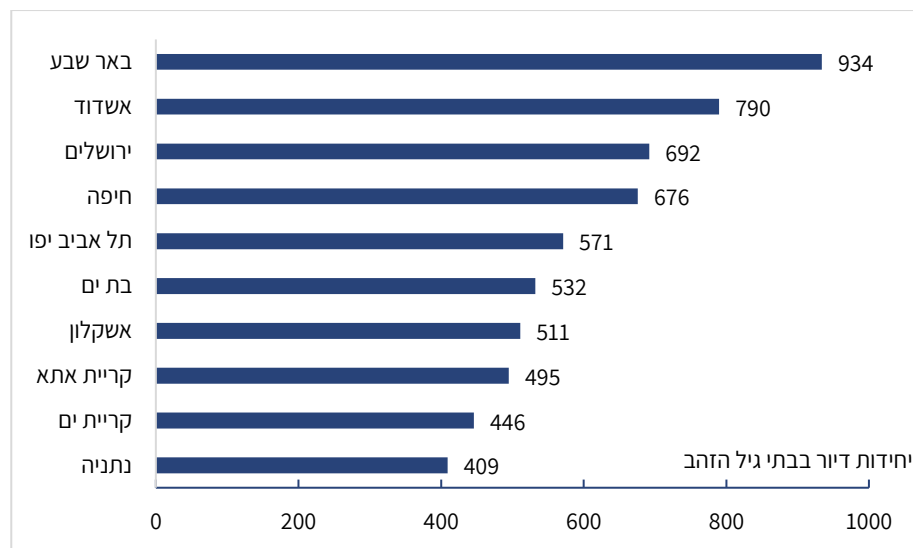
ונתניה; **או ערים קטנות יותר בפריפריה**, כמו דימונה, נוף הגליל, קריית גת, עפולה, אופקים, קריית שמונה, מגדל העמק, טבריה ועכו. היישובים שבהם יש שיעור גבוה של ממתנים ביחס למספר הדירות בדיור הציבורי הם נתניה (35%), ירושלים (31%), אשדוד (18%), חיפה (14%), עכו (14%) וטבריה (12%).

נוסף על דירות הדיור הציבורי, משרד השיכון מפעיל דיור ציבורי מיוחד לאזרחים ותיקים (מי שהגיעו לגיל פרישה). נכון לאוגוסט 2021 היו 12,500 יחידות דיור לגיל הזהב, שבהן התגוררו 13,500 דיירים.¹⁰ כלומר, ברוב יחידות הדיור מתגורר דייר אחד.

לגבי יחידות הדיור הציבורי בבתי גיל הזהב לפי יישובים, משרד השיכון לא העביר נתונים עדכניים, ולכן מוצגים בתרשים 2 נתונים מסוף 2020 על מספר יחידות הדיור בבתי גיל הזהב ביישובים שבהם יותר מ-400 יחידות דיור בבתי גיל הזהב.¹¹ **לרשימה מלאה של יחידות הדיור בבתי גיל הזהב לפי יישובים, ראו בנספח.** משרד העלייה והקליטה וממשרד הבינוי והשיכון לא התקבלו נתונים על מספר העולים המתגוררים בבתי גיל הזהב.

תרשים 2: מספר יחידות הדיור הציבורי בבתי גיל הזהב לפי יישובים (שבהם יותר מ-400

יחידות דיור בבתי גיל הזהב), סוף 2020¹²

רוב היישובים שבהם יותר מ-400 יחידות דיור לגיל הזהב הם ערים גדולות שבהן יותר מ-100,000 תושבים

לפי התרשים, רוב היישובים שבהם יותר מ-400 יחידות דיור ציבורי לגיל הזהב הם ערים גדולות שבהן יותר מ-100,000 תושבים.

¹⁰ נתנאל לפידות, הממונה על אגף נכסים וחברות במשרד הבינוי והשיכון: הכנסת ה-24, ועדת הכלכלה, פרוטוקול מס' 8, הדיור הציבורי בישראל, 3 באוגוסט 2021.

¹¹ נתנאל לפידות, הממונה על אגף נכסים וחברות במשרד הבינוי והשיכון, דוא"ל 23 בפברואר 2021; מתן שחק, מגמות במלאי הדיור הציבורי ומצבן של תוכניות הממשלה להגדלתן, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 2 באוגוסט 2021.

¹² נתנאל לפידות, הממונה על אגף נכסים וחברות במשרד הבינוי והשיכון, דוא"ל 23 בפברואר 2021.

3. ממתנינים לדירה בדיור הציבורי – ותיקים ועולים

3.1 ממתנינים לדירה בדיור הציבורי – ותיקים

מתוך כ-5,700 משקי
בית זכאים של משרד
הבינוי והשיכון
שהמתינו לדיור
ציבורי, 4,351
ממתנינים לקבלת
דירה ראשונה. מהם,
3,973 משקי בית
מממשים סיוע מוגדל
בשכר דירה

כאמור, באוגוסט 2021 היו כ-5,700 משקי בית זכאים של משרד הבינוי והשיכון שהמתינו לדיור ציבורי. מהם היו 4,351 משקי בית זכאים לדיור ציבורי שהמתינו לקבלת דירה ראשונה (כלומר זכאים הממתנינים לקבלת דירה, ולא דיירי דיור ציבורי שממתנינים להחלפת דירה).¹³ לפי דוח מבקר המדינה, פרק הזמן הממוצע שהמתינו מקבלי דירות בדיור הציבורי (לדירה ראשונה) בשנת 2019 היה 31 חודשים; באזור המרכז ובירושלים פרק הזמן ארוך יותר, ובאזור הגליל והדרום פרק הזמן קצר יותר.¹⁴

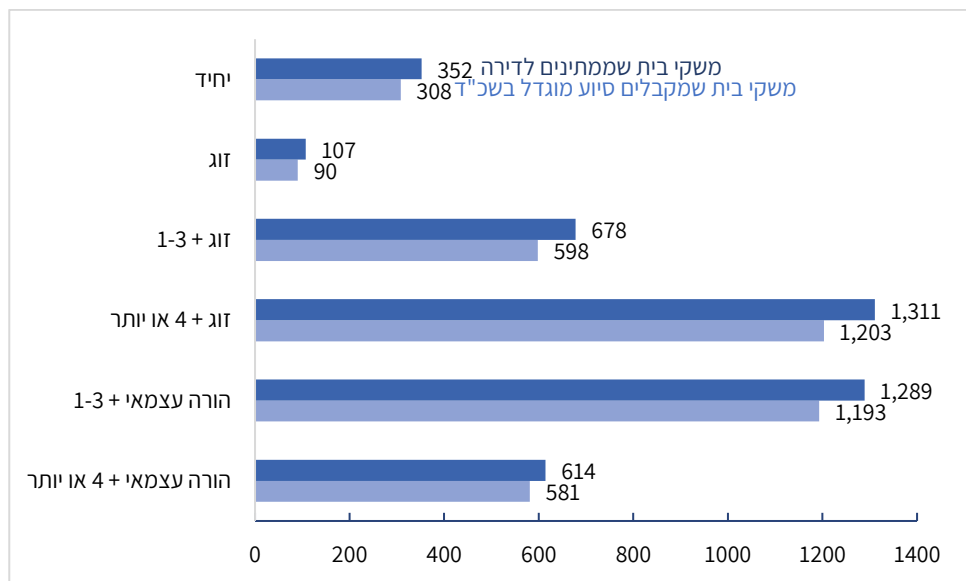
בתקופת ההמתנה לקבלת דירה בדיור הציבורי, משקי בית אלה זכאים לקבל סיוע מוגדל בשכר דירה (כלומר, זוהי קבוצה נבדלת ממשקי הבית השוכרים דירות בשוק הפרטי ומקבלים סיוע בשכר דירה שאינם זכאים לדיור הציבורי, ועליהם יפורט בהמשך). נכון לאוגוסט 2021 היו 3,973 משקי בית הממתנינים לדיור ציבורי שמימשו סיוע מוגדל בשכ"ד. מכאן עולה שמספר המממשים סיוע מוגדל בשכ"ד נמוך ממספר הממתנינים לקבלת דירה ראשונה, כלומר יש זכאים לסיוע מוגדל בשכ"ד שאינם מממשים אותו. לפי משרד הבינוי והשיכון, הפער נובע בעיקר מסיבות אלה: מי שאושר לו סיוע מוגדל אך אינו מממש את הזכאות לשכר דירה, או מי שהסתיים לו חוזה השכירות וטרם חידש אותו, או טרם פנה אל המשרד בבקשה לקבלת המשך הסיוע.¹⁵

בתרשים 3 מוצגים הנתונים על משקי הבית הממתנינים לקבלת דירה ראשונה בדיור הציבורי, ומהם אלו שמממשים סיוע מוגדל בשכ"ד, בפילוח על פי הרכב משפחתי. פילוח המשפחות נעשה לפי החלוקה הזו: יחיד, זוג, זוג עם ילד אחד עד שלושה, זוג עם ארבעה ילדים או יותר, הורה עצמאי עם ילד אחד עד שלושה והורה עצמאי עם ארבעה ילדים או יותר.

¹³ בממתנינים אלה לא נכללו ממתנינים לבתי גיל הזהב. אודיה אלקסלטי, רכזת בכירה – זכאויות לסיוע בדיור, מינהל לסיוע בדיור, משרד הבינוי והשיכון, שיחת טלפון, 3 באוקטובר 2021.

¹⁴ מבקר המדינה, דוח שנתי 70ב', רכישה ומכירה של דירות הדיור הציבורי, 2020.

¹⁵ רות מנע, מנהלת אגף א' – פרט וחריגים, סגנית מנהל מינהל לסיוע בדיור, משרד הבינוי והשיכון, דוא"ל, 12 באוגוסט 2021.

תרשים 3: משקי בית הממתינים לדירה ראשונה בדיור הציבורי ומשקי בית המממשיםסיוע מוגדל בשכר דירה, אוגוסט 2021¹⁶

30% מהממתינים לדיור ציבורי (זכאי משרד הבינוי והשיכון) הם משפחות של זוג עם ארבעה ילדים או יותר, ו-30% הם משפחות של הורה עצמאי עם ילד אחד עד שלושה

מהתרשים אפשר ללמוד כי הן מ-4,351 משקי בית הממתינים לדיור ציבורי והן מ-3,973 משקי בית המממשים סיוע מוגדל בשכ"ד, 30% ממשקי הבית הם משפחות של זוג עם ארבעה ילדים או יותר, ו-30% הם משפחות של הורה עצמאי עם ילד אחד עד שלושה. שאר משקי הבית הם זוג עם ילד אחד עד שלושה (16% מהממתינים לדיור ציבורי ו-15% מממשי סיוע מוגדל בשכ"ד), הורה עצמאי עם ארבעה ילדים או יותר (14% מהממתינים לדיור ציבורי ו-15% מממשי סיוע מוגדל בשכ"ד), יחיד (8%) וזוג (2%).

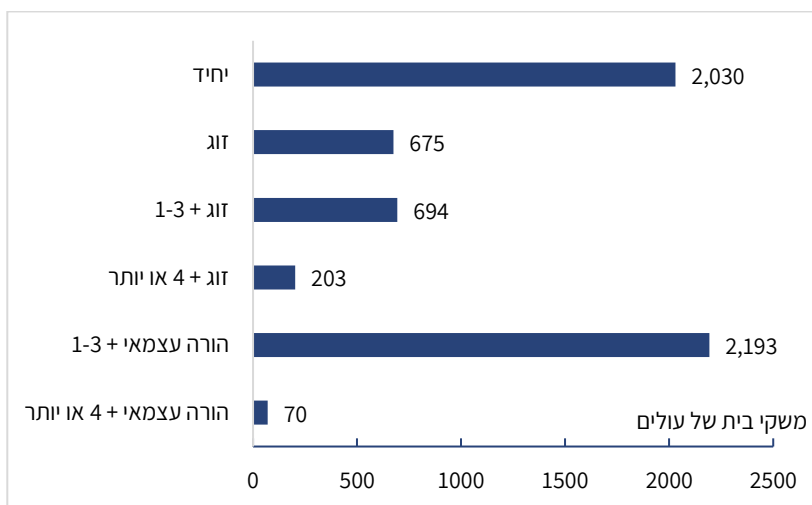
3.2 ממתנים לדירה בדיור הציבורי - עולים

לפי נתוני משרד העלייה והקליטה, נכון לאוגוסט 2021 היו 5,865 משקי בית עולים (לא כולל אזרחים ותיקים) הזכאים לדיור ציבורי שהמתינו לקבלת דירה בדיור הציבורי (הן זכאים הממתינים לקבלת דירה ראשונה והן דיירי דיור ציבורי שממתינים להחלפת דירה). לפי משרד העלייה והקליטה, 2,546 משקי בית מהם (משפחות עולים בלבד, לא כולל יחידים ואזרחים ותיקים) מקבלים סיוע מוגדל בשכ"ד.¹⁷ בתרשים 4 מוצגים נתונים על מספר משקי בית של עולים (לא כולל אזרחים ותיקים) הממתינים לדיור ציבורי - הן זכאים הממתינים לקבלת דירה ראשונה והן דיירי דיור ציבורי שממתינים להחלפת דירה.

נכון לאוגוסט 2021, 5,865 משקי בית עולים (לא כולל אזרחים ותיקים) המתינו לדירה בדיור הציבורי. 2,546 מהם (משפחות בלבד, לא כולל יחידים ואזרחים ותיקים) מקבלים סיוע מוגדל בשכר דירה

¹⁶ רות מנע, מנהלת אגף א' - פרט וחריגים, סגנית מנהל מינהל לסיוע בדיור, משרד הבינוי והשיכון, דוא"ל, 12 באוגוסט 2021.

¹⁷ יוליה אוספובט-גורביץ, יועצת מנכ"ל, משרד העלייה והקליטה, דוא"ל, 3 באוקטובר 2021.

תרשים 4: מספר משקי בית של עולים הממתינים לדיוור הציבורי, אוגוסט 2021¹⁸

ממשקי הבית של עולים הממתינים לדיוור הציבורי, 37% הם משקי בית של יחיד ו-35% הם משקי בית של הורה עצמאי עם ילד אחד עד שלושה

מהתרשים אפשר ללמוד שמ-5,865 משקי בית של עולים הממתינים לדירה בדיוור הציבורי, 37% הם משקי בית של יחיד ו-35% הם משקי בית של הורה עצמאי עם ילד אחד עד שלושה.

משרד העלייה והקליטה העביר נתונים על משקי הבית של העולים הממתינים לדירה בדיוור הציבורי גם לפי יישובים. מנתונים אלה אפשר ללמוד שהיישובים העיקריים שבהם גרים משקי בית אלה (של יחיד, זוג וזוג או הורה עצמאי עם ילד אחד עד שלושה) הם הערים הגדולות בישראל (ירושלים, חיפה, ראשון לציון, פתח תקווה, אשדוד, נתניה, באר שבע, חולון, אשקלון ובתי ים; תל אביב אינה ברשימה) וכמה ערים קטנות יותר (נהריה, עכו ונוף הגליל). היישובים העיקריים שבהם גרות משפחות של זוג או הורה עצמאי עם ארבעה ילדים או יותר הם: באר שבע, חיפה, בית שמש, אשקלון, צפת, קריית גת, טבריה, קריית ים, מעלות תרשיחא, אשדוד, ירושלים, נתניה, שדרות, אילת, עפולה ודימונה.

נוסף על כך, לפי משרד העלייה והקליטה, 12,339 אזרחים ותיקים יחידים ו-6,933 זוגות של אזרחים ותיקים ממתינים גם הם לדירה בדיוור הציבורי, סה"כ 19,272 זכאים.¹⁹ כלומר, בסה"כ יש 5,865 משקי בית של עולים ו-19,272 אזרחים ותיקים עולים שממתינים לדירה בדיוור הציבורי לפי הזכאות ממשרד העלייה והקליטה.

12,339 אזרחים ותיקים עולים ו-6,933 זוגות של אזרחים ותיקים עולים ממתינים גם הם לדיוור ציבורי, כלומר 19,272 זכאים

¹⁸ יוליה אוספובט-גורביץ, יועצת מנכ"ל, משרד העלייה והקליטה, דוא"ל, 30 בספטמבר ו-3 באוקטובר 2021.

¹⁹ יוליה אוספובט-גורביץ, יועצת מנכ"ל, משרד העלייה והקליטה, דוא"ל, 3 באוקטובר 2021.

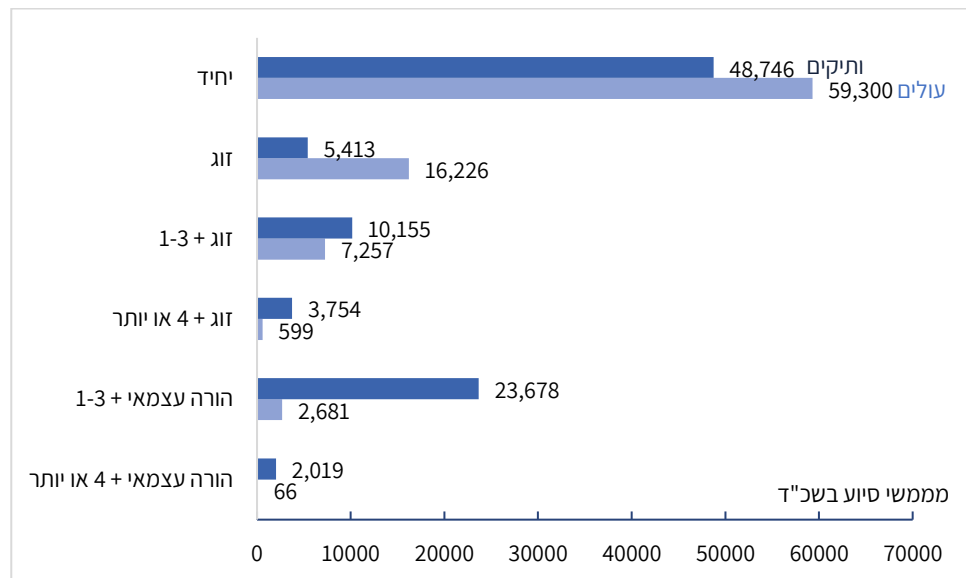
4. ממששי הסיוע בשכר דירה

כאמור, ערוץ סיוע נוסף בדיוור הוא סיוע בשכר דירה לשוכרי דירות בשוק הפרטי, הניתן לפי מגוון קריטריונים.²⁰ משרד העלייה והקליטה קובע את הזכאות של עולים חדשים לסיוע, אך משרד הבינוי והשיכון הוא זה שמעביר את סכום הסיוע בשכר דירה, גם לעולים.²¹

לפי נתוני משרד הבינוי והשיכון, ברבעון הראשון של 2021 היו 179,894 משקי בית שמימשו סיוע בדיוור (לא כולל סיוע מוגדל בשכ"ד המיועד לממתינים לדיוור הציבורי) – 93,765 מהם (52%) ותיקים, ו-86,129 מהם (48%) עולים חדשים. יצוין כי יש זכאים לסיוע בשכ"ד שאינם מממשים אותו מסיבות שונות, למשל: הם מתגוררים עם קרובי משפחה; הם אינם שוכרים דירה, או שוכרים מבנה ללא אישורי בנייה תקינים; הם מקבלים סיוע בדיוור מגורם ממשלתי אחר.²² אין בידינו מספר הזכאים שאינם מממשים את זכאותם לסיוע בשכר דירה.

בתרשים 5 מוצגים נתונים על ממששי הסיוע בשכ"ד לפי מצב משפחתי ולפי הבחנה בין ותיקים ועולים. לפי משרד השיכון, אין אפשרות להעביר את הנתונים לפי יישובים, שכן ביישובים קטנים שבהם יש מספר קטן של מקבלי סיוע המידע עלול לחשוף את זהות המשפחות.²³

תרשים 5: ממששי הסיוע בשכר דירה, ותיקים ועולים חדשים, רבעון ראשון של 2021²⁴

רוב משקי הבית של ממששי סיוע בשכ"ד הם של יחידים, הן בקרב הוותיקים (52%) והן בקרב העולים (69%)

²⁰ לפירוט הקריטריונים: משרד הבינוי והשיכון, המדריך לקבלת סיוע בשכר דירה, [קבוצות אוכלוסייה זכאות לסיוע בשכר דירה](#), עודכן: 13 ביוני 2021, כניסה: 3 באוקטובר 2021. ראו גם: נתנאל קופראק, [מערך הדיוור הציבורי בישראל, נתונים ותנאי זכאות](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 2 בדצמבר 2019.

²¹ משרד העלייה והקליטה, [זכאות לסיוע בשכר דירה](#), עודכן: 22 במאי 2019, כניסה: 3 באוקטובר 2021.

²² אודיה אלקסלסי, רכזת בכירה – זכאויות לסיוע בדיוור, מינהל לסיוע בדיוור, משרד הבינוי והשיכון, דוא"ל, 16 באוגוסט 2021.

²³ אודיה אלקסלסי, רכזת בכירה – זכאויות לסיוע בדיוור, מינהל לסיוע בדיוור, משרד הבינוי והשיכון, שיחת טלפון, 12 בספטמבר 2021.

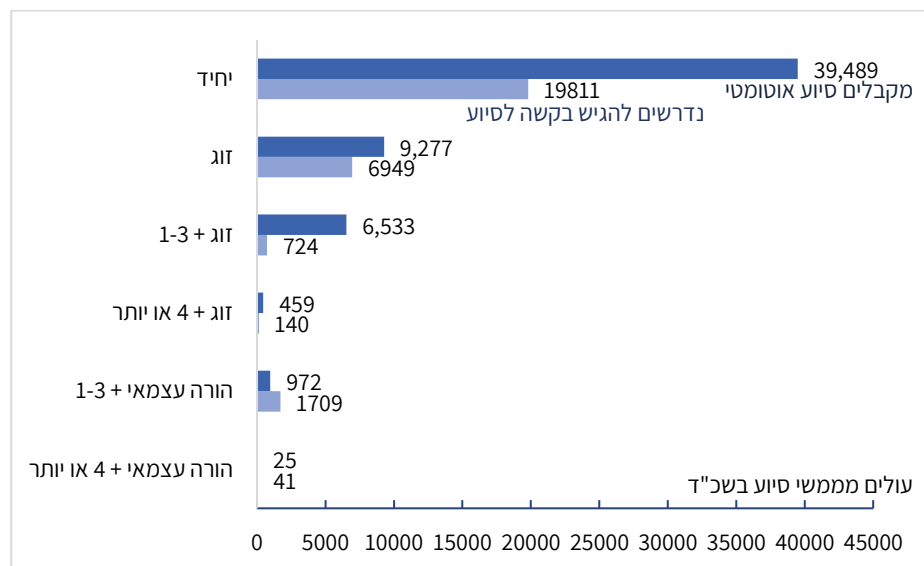
²⁴ אודיה אלקסלסי, רכזת בכירה – זכאויות לסיוע בדיוור, מינהל לסיוע בדיוור, משרד הבינוי והשיכון, דוא"ל, 16 באוגוסט 2021.

לפי התרשים, רוב משקי הבית המממשים סיוע בשכ"ד הם של יחידים, הן בקרב הוותיקים (52%) והן בקרב העולים, בשיעור ניכר עוד יותר (69%). קטגוריה נפוצה נוספת בקרב הוותיקים היא משק בית של הורה עצמאי עם ילד אחד עד שלושה (25%), אך בקרב העולים מדובר רק ב-3% ממשקי הבית שמקבלים סיוע. קטגוריה נפוצה נוספת בקרב העולים היא של זוג ללא ילדים (19%), אך בקרב הוותיקים מדובר רק ב-6% ממשקי הבית שמקבלים סיוע.

עולים חדשים זכאים לסיוע אוטומטי בשכר דירה לתקופה של עד חמש שנים בישראל, מלבד אוכלוסיות מסוימות (למשל משפחות חד-הוריות וחיילים בודדים) שמקבלות הארכה, אולם יש עולים שמקבלים סיוע בשכר דירה לפי מבחן הכנסה וצרכים להגיש בקשה לסיוע (למשל עולים המתקיימים מקצבאות הביטוח הלאומי).²⁵ לפי נתוני משרד השיכון נכון לרבעון הראשון של 2021, מ-86,129 משקי בית של עולים המממשים סיוע בשכר דירה, 56,755 (66%) מקבלים סיוע אוטומטי, ו-29,374 (34%) נדרשים להגיש בקשה לסיוע. בתרשים 6 מוצגים הנתונים על העולים שמממשים סיוע בשכר דירה, בחלוקה בין אלה שמקבלים סיוע אוטומטי לבין אלה שנדרשים להגיש בקשה לסיוע, לפי סוגי משקי בית.

תרשים 6: משקי בית של עולים שמקבלים סיוע אוטומטי ושל עולים שנדרשים להגיש

בקשה לסיוע, רבעון ראשון של 2021²⁶

70% ממשקי הבית של העולים המקבלים סיוע אוטומטי ו-67% מאלה שנדרשים להגיש בקשה - הם של יחידים

לפי התרשים, 70% ממשקי הבית של העולים המקבלים סיוע אוטומטי הם של יחידים, ובדומה לכך 67% ממשקי הבית של העולים הנדרשים להגיש בקשה לסיוע הם של יחידים. 16% ממשקי הבית של העולים המקבלים סיוע אוטומטי ו-24% ממשקי הבית של העולים הנדרשים להגיש בקשה לסיוע הם של זוג; 12% ממשקי הבית של העולים המקבלים סיוע

²⁵ משרד העלייה והקליטה, זכאות לסיוע בשכר דירה, עודכן: 22 במאי 2019, כניסה: 3 באוקטובר 2021; אודיה אלקסלסי, רכזת בכירה - זכאויות לסיוע בדיוור, מינהל לסיוע בדיוור, משרד הבינוי והשיכון, שיחת טלפון, 12 בספטמבר 2021.

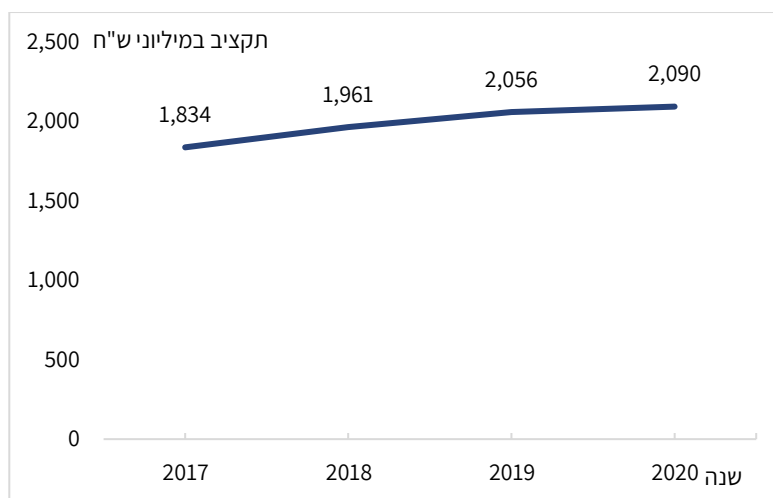
²⁶ אודיה אלקסלסי, רכזת בכירה - זכאויות לסיוע בדיוור, מינהל לסיוע בדיוור, משרד הבינוי והשיכון, דוא"ל, 16 באוגוסט 2021.

אוטומטי ו-2% ממשקי הבית של העולים הנדרשים להגיש בקשה לסיוע הם של זוג עם ילד אחד עד שלושה.

כאמור, משרד הבינוי והשיכון מקצה חלק מתקציבו בכל שנה לסיוע בשכר דירה ולסיוע מוגדל בשכר דירה לממתינים לדיור ציבורי. להלן פרטי כלל התקציב לסיוע בשכ"ד (כולל סיוע מוגדל בשכ"ד) בשנים 2017-2020.

תרשים 7: תקציב סיוע בשכר דירה, כולל סיוע מוגדל בשכר דירה לממתינים לדיור

ציבורי, במיליוני ש"ח, בשנים 2017-2020²⁷

בתקציב הסיוע בשכר דירה של משרד הבינוי והשיכון הייתה עלייה מתונה בשנים האחרונות, מ-1.834 מיליארד ש"ח ב-2017, ל-2.090 מיליארד ש"ח ב-2020

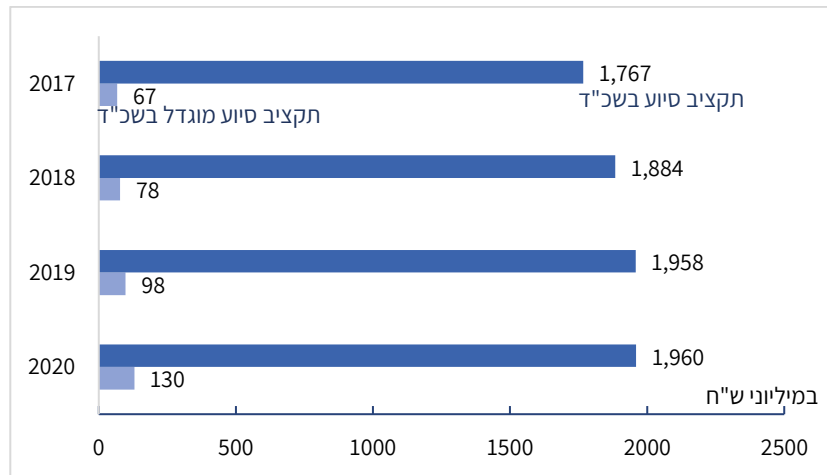
לפי הנתונים בתרשים, **בתקציב הסיוע בשכר דירה הייתה עלייה מתונה בשנים 2017 עד 2020**, מ-1.834 מיליארד ש"ח ב-2017 ל-2.090 מיליארד ש"ח ב-2020 (עלייה במונחים מוחלטים, ולא ביחס למספר הזכאים). תקציב הסיוע בשכר דירה נכון לאוגוסט 2021 היה 1.237 מיליארד ש"ח.

בתרשים 8 מוצג פירוט התקציב לסיוע בשכ"ד והתקציב לסיוע מוגדל בשכ"ד, בשנים 2017-2020.

²⁷ רות מנע, מנהלת אגף א' - פרט וחריגים, סגנית מנהל מינהל לסיוע בדיור, משרד הבינוי והשיכון, דוא"ל, 12 באוגוסט 2021.

תרשים 8: תקציב הסיוע בשכר דירה ותקציב הסיוע המוגדל בשכר דירה, במיליוני ש"ח,

בשנים 2017-2020²⁸

בשנים 2017-2020, תקציב הסיוע בשכר דירה גדל מ-1.7 ל-1.9 מיליארד ש"ח, ואילו התקציב לסיוע מוגדל בשכר דירה גדל מ-67 מיליון ש"ח ב-2017 ל-130 מיליון ש"ח ב-2020, ולמעשה הכפיל את עצמו

מהתרשים אפשר ללמוד שבשנים 2017-2020, תקציב הסיוע בשכר דירה גדל מ-1.7 ל-1.9 מיליארד ש"ח, ואילו התקציב לסיוע מוגדל בשכר דירה גדל מ-67 מיליון ש"ח ב-2017 ל-130 מיליון ש"ח ב-2020, ולמעשה הכפיל את עצמו. התקציב לסיוע בשכר דירה נכון לאוגוסט 2021 היה 1.161 מיליארד ש"ח, והתקציב לסיוע מוגדל בשכר דירה נכון לאוגוסט 2021 היה 76 מיליון ש"ח.

5. נספח

טבלה: דירות דיור ציבורי, משקי בית הממתינים לדיור ציבורי (כולל דיירי דיור ציבורי

שממתינים להחלפת דירה), בתי גיל הזהב ויחידות דיור בבתי גיל הזהב, סוף 2020²⁹

שם יישוב	דירות דיור ציבורי	משקי בית ממתינים לדיור ציבורי ³⁰	בתי גיל הזהב	יחידות דיור בבית גיל הזהב
אביבים	2	-	-	-
אבן יהודה	18	2	-	-
אבני איתן	9	-	-	-
אבני חפץ	6	-	-	-
אבשלום	13	-	-	-
אופקים	1,136	25	2	197
אור יהודה	221	44	-	-
אור עקיבא	342	40	1	89
אזור	55	9	-	-
אילת	329	70	1	103
איתמר	20	-	-	-
אלון מורה	68	-	-	-

²⁸ רות מנע, מנהלת אגף א' - פרט וחריגים, סגנית מנהל מינהל לסיוע בדיור, משרד הבינוי והשיכון, דוא"ל, 12 באוגוסט 2021.

²⁹ נתנאל לפידות, הממונה על אגף נכסים וחברות במשרד הבינוי והשיכון, דוא"ל 23 בפברואר 2021.

³⁰ כולל דיירי דיור ציבורי שממתינים להחלפת דירה.

שם יישוב	דירות דיור ציבורי	משקי בית ממתנים לדיור ציבורי ³⁰	בתי גיל הזהב	יחידות דיור בבית גיל הזהב
אלון שבות	17	-	-	-
אלעד	22	44	-	-
אלקנה	135	-	-	-
אספר	8	-	-	-
אפרתה	3	-	-	-
ארגמן	1	-	-	-
אריאל	59	17	1	105
אשדוד	1,806	317	7	790
אשקלון	1,934	166	4	511
באר יעקב	79	-	-	-
באר שבע	4,571	216	9	934
ביריה	1	-	-	-
בית אל	24	-	-	-
בית אריה	2	-	-	-
בית דגן	49	1	-	-
בית שאן	920	31	-	-
בית שמש	743	156	1	90
ביתר עלית	39	-	-	-
בני ברק	420	188	-	-
בני יהודה	8	-	-	-
בני עי"ש	14	7	-	-
בנימינה	78	2	-	-
בר יוחאי	6	-	-	-
ברקת	9	-	-	-
בת ים	836	409	4	532
גבעת שמואל	56	15	-	-
גבעתיים	47	-	-	-
ג'דידה-מכר	81	-	-	-
גדעונה	3	-	-	-
גדרה	18	12	-	-
גמזו	1	-	-	-
גן יבנה	17	6	-	-
גני תקווה	54	-	-	-
גרנות הגליל	1	-	-	-
דוב"ב	1	-	-	-
דימונה	2,606	20	-	-
הוד השרון	182	14	-	-
הר גילה	2	-	-	-
הרצליה	416	84	1	80
זכרון יעקב	91	6	-	-
זמרת	1	-	-	-
חברון	3	-	-	-
חגי	1	-	-	-
חדרה	532	105	1	112

שם יישוב	דירות דיור ציבורי	משקי בית ממתנינים לדיור ציבורי ³⁰	בתי גיל הזהב	יחידות דיור בבית גיל הזהב
חולון	909	268	1	257
חיפה	1,513	246	7	676
חלמיש	4	-	-	-
חמרה	2	-	-	-
חספין	85	2	-	-
חצבה	3	-	-	-
חצור הגלילית	290	20	-	-
חרוצים	8	-	-	-
חריש	8	-	-	-
חרמש	5	-	-	-
טבריה	1,050	130	-	-
טירת כרמל	601	43	-	-
טלמון	3	-	-	-
יבול	3	-	-	-
יבנאל	11	11	-	-
יבנה	250	35	2	114
יהוד	183	37	2	86
ייטב	8	-	-	-
יצהר	2	-	-	-
יקיר	3	-	-	-
יקנעם עילית	158	-	-	-
ירוחם	621	2	-	-
ירושלים	2,475	776	6	692
יתד	2	-	-	-
כחל	2	-	-	-
כלנית	10	-	-	-
כמהין	7	-	-	-
כנף	20	-	-	-
כפר יונה	76	19	1	31
כפר סבא	263	100	2	223
כפר תפוח	16	-	-	-
כרמיאל	735	33	2	224
לוד	943	137	5	307
לפידות	2	-	-	-
מבוא דותן	1	-	-	-
מבשרת ציון	12	-	-	-
מגדל	4	1	-	-
מגדל העמק	1,072	27	1	96
מגדלים	4	-	-	-
מזכרת בתיה	33	11	1	102
מטולה	5	-	-	-
מנחמיה	19	-	-	-
מעלה אדומים	19	15	1	102
מעלה אפרים	33	-	-	-

שם יישוב	דירות דיור ציבורי	משקי בית ממתנינים לדיור ציבורי ³⁰	בתי גיל הזהב	יחידות דיור בבית גיל הזהב
מעלה לבונה	3	-	-	-
מעלה עמוס	2	-	-	-
מעלות	521	6	2	158
מצפה רמון	470	2	-	-
מרום גולן	1	-	-	-
נאות הכיכר	1	-	-	-
נהריה	666	79	2	158
נוב	9	-	-	-
נווה זהר	5	-	-	-
נוף הגליל	1,948	-	4	352
נחל חמדת	1	-	-	-
נס ציונה	148	72	1	103
נעמי	3	-	-	-
ניצני סיני-קדש ברנע	2	-	-	-
נצרת	39	40	-	-
נשר	321	-	1	112
נתיבות	545	67	2	150
נתניה	1,093	382	4	409
סוסיה	2	-	-	-
ספיר	12	-	-	-
עדן	6	-	-	-
עוזה	1	-	-	-
עין יהב	1	-	-	-
עין שריד	5	-	-	-
עין תמר	1	-	-	-
עכו	1,003	140	2	181
עלי	32	-	-	-
עלי זהב	1	-	-	-
עמנואל	1	-	-	-
ענב	16	-	-	-
עפולה	1,361	126	1	120
עפרים	7	-	-	-
ערד	457	29	2	251
עתלית	112	6	-	-
פארן	3	-	-	-
פוריה-נווה עובד	3	-	-	-
פני חבר	3	-	-	-
פעמי תש"ז	1	-	-	-
פרדס חנה	361	-	1	92
פרי גן	2	-	-	-
פתח תקווה	879	302	1	96
צופר	4	-	-	-
צורן-קדימה	64	-	-	-
צחר	20	-	-	-

שם יישוב	דירות דיור ציבורי	משקי בית ממתנים לדיור ציבורי ³⁰	בתי גיל הזהב	יחידות דיור בבית גיל הזהב
צפת	794	55	1	84
קדומים	2	-	-	-
קציר	4	-	-	-
קצרין	235	4	-	-
קריית אונו	98	-	2	253
קריית ארבע	233	7	-	-
קריית אתא	797	33	5	495
קריית ביאליק	414	-	2	289
קריית גת	1,511	100	2	264
קריית טבעון	77	-	-	-
קריית ים	636	56	3	446
קריית מוצקין	118	36	2	340
קריית מלאכי	371	48	-	-
קריית נטפים	10	-	-	-
קריית עקרונ	102	23	1	32
קריית שמונה	1,113	16	-	-
קרני שומרון	84	-	-	-
קשת	7	-	-	-
ראש העין	146	30	-	-
ראש פינה	29	-	-	-
ראשון לציון	680	250	1	76
רועי	2	-	-	-
רחובות	472	139	2	138
רכסים	37	37	-	-
רמלה	727	121	1	54
רמת גן	660	113	1	107
רמת השרון	161	32	1	106
רמת ישי	18	-	-	-
רעננה	220	21	-	-
שדי אברהם	2	-	-	-
שדרות	786	18	-	-
שורשים	1	-	-	-
שילה	7	-	-	-
שלומי	214	7	-	-
שעל	1	-	-	-
שפרעם	9	9	-	-
שקד	1	-	-	-
תל אביב-יפו	2,272	208	8	571
תל מונד	32	7	-	-
תל שבע	4	-	-	-
תלמי יוסף	1	-	-	-
סה"כ	52,813	6,844	118	11,890